

“La millor eina que tenim per assessorar i convèncer sobre les vacunes és la formació i l'actualització segons les evidències disponibles.”

El Dr. Nemesio Moreno és metge especialista en Medicina Preventiva i Salut Pública, tècnic de salut a l'Atenció Primària de l'ICS, i membre del Grup de Vacunes i Profilaxi en Malalties Infeccioses de la CAMFiC. Parlem amb ell després de l'èxit de la XIV Jornada d'Actualitzacions en Vacunes de l'Atenció Primària, que es va celebrar el passat 26 d'octubre a CAMFiC. La trobada va despertar un gran interès entre els professionals de la primària que van exhaurir les prop de 300 inscripcions disponibles per assistir a l'acte.

1. Quins temes es van tractar a la XIV Jornada d'Actualitzacions en Vacunes per l'atenció primària?

Els temes que es van tractar varen ser el brot de diftèria de la passada primavera, on malauradament va morir un nen de 6 anys, les noves perspectives de la vacuna del papil·loma, la immunitat de grup i una sèrie de casos clínics dirigits a professionals d'atenció primària

2. El brot de diftèria va ser un succés rellevant que va revifar el debat sobre les vacunes. Quines qüestions es van posar a sobre de la taula?

Aquest brot de diftèria ha servit per adonar-nos que no pot haver relaxació en el món de les vacunes, que s'ha de seguir vacunant tot i que faci anys que no tenim cap cas. Qualsevol patologia no eradicada definitivament pot tornar en cas de deixar de vacunar. La posició de tots els vacunòlegs va ser unànime i ferma, defensant les vacunes en global i la vacunació infantil sistemàtica en especial. Arran d'aquest brot, ja controlat, potser hi haurà una conscienciació més clara de les conseqüències que pot tenir no vacunar un nen, així com de la importància que els pares estiguin ben informats abans de prendre aquesta decisió.

3. Després d'aquest fet s'ha de debatre sobre l'obligatorietat de les vacunes?

No creiem que sigui un debat interessant a obrir. La millor eina que tenim és la formació i l'actualització segons les evidències disponibles per tal que els professionals sanitaris tinguin el millor coneixement sobre els beneficis de les vacunes i un criteri adequat a l'hora de realitzar el consell vacunal als seus pacients. Obligar els pacients o els professionals sanitaris pot comportar reaccions contràries més fermes, com ja s'ha vist en experiències en altres països

4. Des de la primària s'aconsella la vacunació i es valora positivament la seva eficàcia. Amb quines eines es pot rebatre als grups antivacunes? Han fet realment trontollar la confiança de la gent en les vacunes?

La primària és el pal de paller de la vacunació, i en general la conscienciació és bona. Com ja s'ha dit a abans, les millors eines són la transparència i la informació veraç a partir del convenciment de l'efectivitat de les vacunes basat en l'evidència científica. Els grups antivacunes maximitzen els pocs efectes secundaris de les vacunes i, de vegades, en creen d'altres no avalats científicament. És molt important entendre els motius pels quals es deixa de vacunar i omplir aquest forat amb arguments sòlids i entenedors. Sembla mentida que tinguem una eina tan bona com aquesta per evitar malalties i no l'utilitzem. Precisament el que han aconseguit les vacunes, pel que fa a disminució dels casos i la mortalitat, també ens ha fet perdre la por i la memòria històrica de quines són les patologies que mataven els nens fins no fa tants anys, especialment de xarampió, diftèria, poliomielitis, tos ferina i tètanus.

5. L'objectiu de les vacunes, més enllà de la protecció personal, és important per la protecció de la comunitat. Què és la immunitat de grup? Perquè és important?

Tenir elevades cobertures vacunals ens permet bloquejar la transmissió donat que per al microorganisme és més difícil trobar un individu susceptible. Aquest fet protegeix tota la població, inclosos els no vacunats, i és el que es denomina immunitat de grup. És molt important per evitar brots d'aquestes patologies, i a més, unes cobertures elevades i un bloqueig de la transmissió són el pas previ per a una possible eradicació.

6. L'atenció primària es vacuna? Feu accions concretes per promoure que els professionals es vacuin tal com indiquen les recomanacions?

Les cobertures vacunals dels professionals sanitaris de primària són en general bones, però no òptimes. El principal problema el tenim amb la vacunació antigripal, on ens trobem al voltant del 30% de cobertura. S'han fet moltes accions per millorar aquestes cobertures, però sembla que s'ha arribat a un llindar difícil de superar. Encara existeixen professionals que treuen importància a la grip, que sobrevaloren els efectes adversos de la vacuna o que tenen por a les agulles. I no hem d'oblidar que existeixen brots de grip documentats amb transmissió a partir d'un professional sanitari no vacunat.

7. S'ha començat la campanya de vacunació de la Grip. Quines són les recomanacions per la població? Es manté el mateix criteri? Hi ha xifres que demostrin els beneficis de les campanyes d'anys anteriors?

Les recomanacions per a la població són molt similars als anys anteriors. Tothom major de 59 anys o amb una patologia considerada de risc hauria de vacunar-se. Tot i que la vacuna de la grip no és de les millors que tenim, diferents estudis situen al voltant del 60% l'efectivitat en la població general. A més, és molt important remarcar que en el cas de la grip no existeixen alternatives raonables a la vacunació.

8. Què es fa al grup de Vacunes i Profilaxi en Malalties Infeccioses de la CAMFiC?

Al Grup de Vacunes el que fem és difondre i formar els professionals d'atenció primària, per tal que puguin tenir la millor informació per al seu dia a dia a la consulta. L'organització d'aquestes jornades, amb prop de 300 assistents, amb un èxit rotund any rere any, també ens ajuda a donar informació veraç, informar de les últimes novetats o resoldre dubtes als professionals.